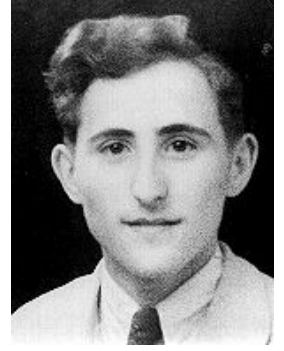

2017'de Pınar Dost tarafından Türkiye'deki eğitimler için geliştirilen bu kaynak, USHMM'nin Holokost Zaman Çizelgesi Aktivitesi'ne dayanarak geliştirilmiştir.

KİMLİK KARTLARI

Gad Beck

Doğum yeri ve tarihi: Berlin, Almanya, 1923

Gad, Berlin'de büyüdü. Babası Avusturyalı bir Yahudi göçmeniydi. Gad'in annesi din değiştirerek Yahudiliği seçmişti. Beck ailesi çoğunlukla Doğu Avrupa'dan gelen Yahudi göçmenlerin bulunduğu, Berlin'in yoksul bir kesiminde yaşıyordu. Gad ve ikiz kardeşi Miriam 5 yaşına geldiklerinde, Beck ailesi Berlin'in Weissensee bölgesine taşındılar. Gad burada ilkokula başladı.

1933–1939: “Naziler iktidara geldiğinde sadece 10 yaşındaydım. Okuldaki az sayıda Yahudi öğrenciden biri olarak, kısa sürede Yahudi karşıtı yorumların hedefi haline geldim: “Gad'ın yanından başka bir yere oturmam mümkün mü acaba? Çünkü o bir Yahudi ve ayakları iğrenç kokuyor”. 1934'te ailem beni Yahudi okuluna yazdırdı. Ancak 12 yaşına geldiğimde masrafları karşılayamadıkları için okuldan ayrıldım. Tezgahtar olarak iş buldum.

1940–1944: Karma bir ailenin [*Mischlinge*] çocuğu olmam nedeniyle, öteki Alman Yahudiler gibi sürgüne gönderilmedim. Berlin'de kalarak Yahudilerin İsviçre'ye kaçmasına yardım eden bir yeraltı örgütüne girdim. Eşcinsel olduğum için gıda ve saklanacak yer yardımı için Yahudi olmayan, eşcinsel tanıdıklarına güvenebiliyordum. 1945 başında Gestapo'nun Yahudi ajanlarından biri bana ve diğer arkadaşlarıma ihanet etti. Berlin'deki Yahudi geçici kampında alıkonuldum.

Savaşın ardından, Gad sağ kalan Yahudilerin Filistin'e göçünün organize edilmesine yardımcı oldu. 1947'de Filistin'e gitti ve 1979'da Berlin'e döndü.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/gad-beck>

2017'de Pınar Dost tarafından Türkiye'deki eğitimler için geliştirilen bu kaynak, USHMM'nin Holokost Zaman Çizelgesi Aktivitesi'ne dayanarak geliştirilmiştir.

Tomas Kulka

Doğum yeri ve tarihi: Olomouc, Çekoslovakya, 25 Mayıs 1934

Tomas'ın ailesi Yahudiydi. Babası Robert Kukla, Moravya bölgesindeki Olomouc kasabasında işadımıydı. Annesi Elsa Skutezka ise, Moravya başkenti Brno'lu bir tuhafiyeciye. Çift iyi bir eğitim görmüştü. Çekçe ve Almanca biliyorlardı. 1933'te evlenerek Robert'ın memleketi Olomouc'a yerleştiler.

1933–1939: Evlilikten bir yıl, bir gün sonra Tomas dünyaya geldi. Tomas 3 yaşındayken, büyükbabasının vefatı üzerine Kulka ailesi annesinin memleketi Brno'ya taşındı. 15 Mart 1939'da, Tomas'ın beş yaşına girmesine haftalar kala Almanlar, Brno da dahil olmak üzere, Bohemya ve Moravya'yı işgal etti.

1940–1942: 2 Ocak 1940'ta büyükannesi ve ebeveynleriyle birlikte Tomas, Almanlar tarafından evlerinden tahliye edildi. Aile şirketini kurtarmayı uman Tomas'ın babası, Brno'da kalmalarına karar verdi. Yahudi olduğu için, Tomas'ın okula gitmesine izin verilmedi. Bir yıl sonra Tomas'ın ailesi, şirketi Alman vatandaşı birine, o zamanın parasıyla 10 dolardan daha az eden 200 Çekoslovakya kronuna sattı. 31 Mart 1942'de Kukla ailesi Çekoslovakya'nın batısındaki Theresienstadt Gettosu'na nakledildi.

9 Mayıs 1942'de Tomas gaz odasında öldürüldüğü Sobibor imha kampına götürüldü. Öldürüldüğünde 7 yaşındaydı.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/tomas-kulka>

Karl Stojka

Doğum yeri ve tarihi: Wampersdorf, Avusturya, 20 Nisan 1931

Karl, Doğu Avusturya'daki Wampersdorf köyünde yaşayan Roma Katolik Çingenesi bir ailenin altı çocuğundan dördüncüsüydü. Stokja ailesi geçimlerini gezgin at tüccarları olarak sağlayan Çingenelerin Lowara Roma boyuna mensuptu. Ailenin yolculuk etmesine uygun bir vagona kalıyor, kışları da Avusturya'nın başkenti Viyana'da geçiriyorlardı. Karl'ın ataları 200 yıldan fazla bir süredir Avusturya'da yaşamışlardı.

1933–1939: Büyürken özgürlük, yolculuk ve sıkı çalışmaya alıştım. Mart 1938'de Almanlar Avusturya'yı tam da yedinci yaş günümden önce topraklarına kattığında, vagonumuz kış olduğu için Viyana kamp alanında park edilmiş vaziyetteydi. Almanlar bize birbirimizden ayrılmama emri verdi. Ailem vagonumuzu ahşap bir ev hâline getirdiyse de, ben etrafımda kalıcı duvarlar olmasına bir türlü alışamadım. Babam ve en büyük ablam fabrikada çalışmaya başladı, ben de okula başladım.

1940–1944: 1943'e kadar, ailem binlerce Çingene'nin kaldığı Birkenau Nazi Kampı'na sürgün edilmişti. Şimdi etrafımızda elektrikli teller vardı. Ağustos 1944'e kadar yalnızca 2.000 Çingene sağ kalabildi. Aramızdan 918 kişi ise zorunlu çalıştırılmak üzere Buchenwald'a götürüldü. Almanlar çalışmaya elverişli olmadığını değerlendirdikleri 200 kişinin tekrar Birkenau'ya sevk edilmesine karar verdi. Ben de onlardan biriydim: çok genç olduğumu düşündüler. Ağabeyim ve dayım, 14 yaşında ve cüce olduğumu söylediler. Böylece kaldım. Bizim dışımızda kalan çalışamaz durumdaki kişiler gaz odasında öldürülmek üzere geri gönderildi.

Karl daha sonra Flossenbürg toplama kampına götürüldü. 24 Nisan 1945'te Amerikalı askerler tarafından Almanya, Roetz yakınlarında serbest bırakıldı. Savaştan sonra Viyana'ya döndü.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/karl-stojka>

Smiljka Ljoljić Visnjevica

Doğum yeri ve tarihi: Mostar, Yugoslavya, 1905

Smiljka, Orta Yugoslavya'nın Hersek bölgesindeki Mostar kasabasında Sırp Ortodoks bir ailenin üç kızından biri olarak dünyaya geldi. Annesi, Smiljka 3 yaşındayken vefat etti ve üç kız çocuğunu babaları büyüttü. Çocukluğunda erkeksi tavırları olsa da, Smiljka 17 yaşında Miss Makarsa Riviera güzellik yarışmasını kazandı ve profesyonel bir manken olmak için Almanya'ya gitti.

1933–1939: Smiljka, Berlin'de başarılı bir mankenlik kariyerine imza attı. Uzun, ince vücudu, çıkık elmacık kemikleri ve badem şeklindeki gri-mavi karışımı gözleriyle, Greta Garbo'ya benzerliğiyle dikkatleri üzerine çekiyordu. Smiljka faşizm karşıtıydı ve Hitler'in iktidara gelmesinin ardından Almanya'yı terk etti. Eylül 1939'da Avrupa'da savaş patlak verdiğinde, Smiljka Yugoslavya'nın başkenti Belgrad'da, eşi Tihomir Visnjevica ve oğluyla birlikte yaşıyordu.

1940–1941: Belgrad'daki pek çok kişi gibi, Smiljka faşizm karşıtı olduğunu saklamıyordu. 27 Mart 1941'de Yugoslavya'da yeni faşizm karşıtı hükümet iktidara geldi. Bu olaya tepki olarak Almanlar 6 Nisan 1941'de Belgrad'a sürpriz bir bombardıman gerçekleştirdi. Altı gün sonra da Almanlar şehri işgal etti. Eşiyle birlikte Weimar Almanyası'nda faşizm karşıtı görüşlere sahip olmasıyla bilinen Smiljka, Gestapo tarafından ele geçirildi. İki haftadan daha fazla bir süre boyunca Smiljka ile eşi dövüldü ve işkenceye maruz kaldılar.

1941 yılı Mayıs'ının başında Smiljka, Banjica toplama kampında infaz mangası tarafından ateş edilerek öldürüldü. Öldüğünde 35 yaşındaydı.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/smiljka-ljoljic-visnjevica>

KİMLİK KARTLARI

Gregor Wohlfahrt

Doğum yeri ve tarihi: Koestenberg-Velden, Avusturya, 24 Temmuz 1921

Gregor, Avusturya'nın Karintiya diye bilinen bölgesinde Katolik bir ailenin altı çocuğundan ikincisi olarak dünyaya geldi. Babası çiftçi ve taş ocağı işçisiydi. Çocukluğunda Katolik olarak yetiştirilen Gregor'un annesi ve babası 1920'lerin sonunda Yehova Şahitleri'nden biri oldu ve çocuklarını bu inanca göre yetiştirdi. Çocukluğunda Gregor dağlara tırmanmayı ve kayak yapmayı seviyordu.

1933–1939: Gregor okula devam etti ve garson olarak çalıştı. Avusturya hükümeti Yehova Şahitleri'nin misyonerlik faaliyetlerini 1936'da yasakladı. 1938'de Almanya Avusturya'yı topraklarına kattığında durum daha da kötüleşti. Şahitler sadece Tanrı'ya ve onun kanunlarına bağlı olduklarına inandıklarından Hitler'e sadakat yemini etmeyi reddettiler. 1 Eylül 1939'da, Almanya'nın Polonya'yı işgal ettiği gün, Gregor'un babası askerlik hizmetine karşı çıktığı için tutuklandı ve üç ay sonra idam edildi.

1940–1945: Ağabeyi Franz gibi Gregor da Şahitler'in Tanrı'nın beşinci emri "Öldürmeyeceksin"e karşı geldiği düşüncesiyle Alman ordusuna katılmayı reddetti. Gregor tutuklandı. 18 Aralık 1941'de Berlin'de zincirlenmiş bir şekilde getirildiği askeri mahkeme onu ölüm cezasına çarptırdı. Babası gibi Ploetzensee Hapishanesi'nde giyotinle 14 Mart 1942'de idam edildi. Öldüğünde 20 yaşındaydı.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/gregor-wohlfahrt-1>

Robert Oelbermann

Doğum yeri ve tarihi: Bonn, Almanya, 24 Nisan 1896

1919'da Robert ve kardeşi Karl, Köln bölgesinde Nerother Bund isimli gençlik grubunu kurdu. Diğer Alman gençlik grupları gibi, Nerother Bund da kamp ve dağa tırmanma gibi aktivitelerle gençleri doğaya yakınlaştırmayı hedefliyordu. Ergenlik çağındaki erkek arkadaşların yakınlıkları dolayısıyla, bazen eşcinsel ilişkiler ortaya çıktı ve o zamanki başka gençlik grupları gibi, Nerother Bund da bu tür ilişkileri kabul etti.

1933–1939: Nazilerin 1933'te iktidara gelmesinden kısa bir süre sonra, bağımsız gençlik gruplarının tümü dağıtıldı ve üyelerine Hitler Gençlik hareketine katılmaları için baskı yapıldı. Robert buna karşı çıktı ve Nerother Bund ile bağlantısını gizlice sürdürdü. 1936'da Naziler tarafından yeniden düzenlenen ve eşcinselliği yasaklayan ceza kanununun 175. fıkrası nedeniyle hüküm giydi. Robert Nerother Bund'un geriye kalan 13 üyesiyle birlikte hapse atıldı.

1940–1941: Robert Nazi rejimi sırasında, 175. fıkradan hüküm giyen 50.000'den fazla erkekten sadece biriydi. 1941'e gelmeden, Dachau Toplama Kampı'na gönderildi. Kamplardaki diğer "175 mağdurları gibi", Robert'in de eşcinsel olduğunu gösteren pembe üçgeni takması gerekiyordu. "175 mağdurları" ayrı barakalarda tutuluyor, sert muameleye maruz kalıyor ve diğer esir grupları tarafından genellikle dışlanıyorlardı.

1941'de Robert kırk dört yaşında Dachau'da hayatını kaybetti. Ölümüne ilişkin detaylar bilinmiyor.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/robert-oelbermann>

KİMLİK KARTLARI

Johanna (Hanne) Hirsch

Doğum yeri ve tarihi: Karlsruhe, Almanya, 28 Kasım 1924

Hanne, Almanya'nın Karlsruhe kentinde Yahudi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Babası Max fotoğrafçıydı. Babası 1925'te hayatını kaybettiğinde, anne Ella, Max'in stüdyosunu kapatmadı. 1930'da Hanne devlet okuluna başladı.

1933–1939: Nisan 1933'de Karlsruhe'deki diğer Yahudi dükkânlarına olduğu gibi, Yahudi karşıtı boykot esnasında bizim stüdyomuza da tabelalar asıldı: “Yahudilerden alışveriş yapmayın”. Okulda sınıf arkadaşlarımdan birinin alayları beni o kadar sinirlendirdi ki, o arkadaşımın hırkasını parçaladım. 1938 Kasım'daki pogromlardan sonra, stüdyo üzerinde Yahudilerin taşınması gereken “J” (Jude-Yahudi) işareti olan nüfus cüzdanlarını basıyordu. Stüdyo bütün Yahudi işletmelerinin kapatılmasını zorunlu hâle getirilen 31 Aralık 1938'e kadar açıldı.

1940–1944: 1940'ta Fransız-İspanyol sınırındaki Vichy Toplama Kampı Gurs'a sürgün edildik. Sosyal hizmet görevlilerinin birinden Le Chambon köyündeki bir papazın çocukları kamptan kurtarmak istediğini öğrendim. Çocuklara Yardım Topluluğu'nda çalışan söz konusu sosyal hizmet görevlisi beni kamptan çıkardı. Özgür olmak, cennette olmak gibiydi. Ancak 1942'de Almanların Yahudileri yakalamak üzere Le Chambon'a da geldiler; ben de saklanmak için iki farklı kampa gönderildim. Çiftçiler yardım edebildikleri için memnundu. Bir tanesi “Elimizdekiler az bile olsa, daha fazla insana yardım etmek istiyoruz” dedi. 1943 başlarında İsviçre'ye kaçtım.

Savaştan sonra Hanne İsviçre'nin farklı şehirlerinde hayatını sürdürdü. 1945'te Max Liebmann ile evlenerek, üç yıl sonra eşi ve kızıyla birlikte Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etti.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/johanna-hanne-hirsch>

KİMLİK KARTLARI

Liliana Guzenfiter

Doğum yeri ve tarihi: Varşova, Polonya, 16 Haziran 1924

Orta sınıf bir Yahudi ailesinin tek çocuğu olan Liliana, çocukluğunu Polonya'nın başkentinde Hıristiyanların ve Yahudilerin bir arada yaşadığı mahallede geçirdi. Babasının bir bijuteri dükkânı vardı ve aynı zamanda Polonya Ordusu'nda yedek subaydı. Annesi ise ev kadınıydı. Liliana, Sorbon Üniversitesi'ne gitme ve Polonya'nın ikinci kadın bölge savcısı olma hayalleri kuruyordu.

1933–1939: Okula gitmenin en kötü yanı, tacizlere maruz kalması ve kendisine “iğrenç Yahudi” diye seslenilmesiydi. “Cumartesi derslerine girmemin yasaklandığı prestijli bir Katolik okuluna gitmek için dilekçe verdim. Ancak bütün Yahudi çocuklar gibi ben de sınıfta diğerlerinden ayrı oturtuluyor ve koridorda, merdivenlerde itiliyordum. Birkaç hafta sonra bu okuldan ayrılarak, Eylül 1939'da kapatılana kadar Yahudi bir okula gittim.”

1940–1944: Yahudiler gettoda yaşamaya zorlandığında, ben de Toebbens fabrikasında esir işçi olarak çalıştım. Nisan 1943'de ailem öldürülmüştü. Gettodakiler öfkeyle yanıp tutuşuyordu ve ayaklanma baş gösterdi. 8 Mayıs'ta Almanlar bizi toplamaya gelinceye kadar fabrikada saklandım. Öfkeyle elime makas aldım. Ancak hamle yapamadan bir Alman subay silahının dipçiğiyle kafama vurdu. Kendimi korumak için kolumu siper ettim. Ama bayılana kadar vurmaya devam etti. Ertesi gün uyandığımda karanlık, kalabalık bir sığınak vagonundaydım.

Liliana 18 Ocak 1945'te Czestochowa'da serbest bırakılana kadar Majdanek ve Skarzysko-Kamienna Kampları'nda esir işçi olarak çalıştı. 1950'de Amerika'ya göç etti.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/liliana-guzenfiter>

Claude J. Letulle

Doğum yeri ve tarihi: Cambo-les-Bains, Fransa, 28 Mart 1919

Claude, Katolik bir ailenin beş çocuğundan biri olarak Paris'te dünyaya geldi. Doktor babasının başarılı bir dahiliye muayenesi ve tıp laboratuvarı vardı. Claude'un babası oğlunu da tıp okuması ve kendi mesleğine katılması için teşvik ettiyse de, Claude'un hayali avukat olmasıydı.

1933–39: “Çalışmalarına devam ettim ve 1936'da hukuk okumak için üniversiteye girdim. 1939'un ortasına kadar Fransa'ya yönelik Alman tehdidi artmıştı ve 3 Eylül 1939'da Fransa Almanya'ya savaş ilan etti. Ülkemin Naziler karşısında kazanma şansının çok düşük olduğunun farkındaydım. Ekim'de Fransız ordusuna katıldım. Temel eğitimden sonra onbaşılığa yükseldim ve Paris'in güneydoğusunda konuşlanmış bir tank bölüğünün başına geçtim.”

1940–44: “Fransa'nın işgalinin ardından 6 hafta içinde Alman ordusu tarafından yakalandım. Diğer savaş esirleri gibi, ben de Reich için zorunlu çalıştırıldım. Subaylardan birini öldürmekle tehdit etmemin cezası olarak, Nazi doktorların “tıbbî deneyler” yaptığı hastanede çalışmaya zorlandım. Erkekleri hadım ederken, kırık kemikleri “araştırmak” üzere esirlerin parmaklarını pres makinesinde ezdiklerinde yanlarındaydım. Esirlerin çoğu söz konusu ameliyatlarda hayatını kaybetti. Göğüslerinin her ikisi de alınırken izlemesi için, kadının birinin gözkapakları dikilmişti.”

Dört yıllık esaretten sonra, Claude Şubat 1944'te gerçekleştirilen esir mübadelesi kapsamında ülkesi Fransa'ya iade edildi. Savaşın sonuna kadar Fransız yeraltı örgütlerinde çalıştı.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/claude-j-letulle>

Ernest G. Heppner

Doğum yeri ve tarihi: Breslov, Almanya, 4 Ağustos 1921

Ernest, Almanya'daki en büyük Yahudi toplumuna sahip şehirlerinden ticarî şehir Breslov'da Yahudi bir ailenin üç çocuğundan biri olarak dünyaya geldi. Ernest'in I. Dünya Savaşı gazisi babasının hamursuz, yani Yahudilerin Hamursuz Bayramı'nda yaptıkları mayasız ekmek üreten bir fabrikası vardı. 1933'te Hitler iktidara geldiğinde Ernest 12 yaşındaydı.

1933–1939: İnsanlar bana isim taktığı için okulda başım hep belaya giriyordu. “Hıristiyan katili” ve “Baban Hamursuz Bayramı için Hıristiyan bebeklerini öldürüyor”, en sık duyduğum alaylardı. Çoğu Nazilerin gelip geçici bir heves olduğunu düşünüyordu. Ancak 1935'e kadar Nazi yasaları tehditkâr bir hâl almaya başladı. “Yahudiler giremez” yazan tabelalar ortaya çıktı. 1938'de sinagogumuz yandıktan sonra (Kristal Gece sırasında), Almanya'dan kaçmamız gerektiğine karar verdik. Ailemin malî gücü ancak iki bilet almaya yettiğinden, annem ve ben ailemizi geride bırakarak Asya'ya giden bir gemiye bindik.

1940–1944: Ben mültecilerin vize olmadan sığınabildikleri tek yere, Japonya kontrolündeki Şangay'a ulaştım. Şangay'da İngiliz ordusuna ait Şangay Gönüllü Kuvvetleri'nde kamyon şoförü olarak gönüllü çalıştım. Yemeğimi veriyorlardı ve malî açıdan pek çok mülteçiden iyi durumdaydım. Aralık 1941'de meydana gelen Pearl Harbor'dan sonra kentteki mülteciler için koşullar iyice ağırlaştı. Amerika'nın yardım fonları, mülteci yardımları Şangay'a ulaşmıyordu. 1943'te Almanya'nın baskısıyla Japonlar bir getto kurdu.

Ernest şehrin 1945'te kurtarılmasından önce iki yıl Şangay gettosunda kaldı. Savaşın sonrasına ise, yıllarca Çin, Nanking'de Amerika Birleşik Devletleri Hava Kuvvetleri'nde çalıştı ve ardından Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etti.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/ernest-g-heppner>

Zigmond Adler

Doğum yeri ve tarihi: Liege, Belçika, 18 Temmuz 1936

Zigmond'un ailesi, Belçika'ya göç etmiş Çekoslovakyalı Yahudilerdendi. Annesi Rivka, gömlekçiydi. Rivka yıllar önce Liege'e taşınan ağabeyi Jermie'ni izleyerek, gençliğinde sürekli bir iş bulmak için Belçika'ya geldi. Liège'de Rivka iş adamı Otto Adler'le evlendi. Çift çocuk büyütme için can atıyordu.

1933–1939: Zigmond 1936'da dünyaya geldi. Ancak annesi bir yıl sonra hayatını kaybetti. Babası yeniden evlendiyse de, bu evlilik uzun sürmedi. Zigmond'un babası üçüncü kez evlendi ve kısa süre sonra Zigmond'un bir kız kardeşi ve düzenli bir aile hayatı oldu. Çocukken Zigmond sık sık birkaç sokak uzakta yaşayan dayısı Jermie'nin ailesini ziyarete giderdi.

1940–1944: Almanlar Belçika'yı işgal ettiğinde Zigmond üç yaşındaydı. İki yıl sonra, Almanlar babasını zorunlu çalıştırmak üzere sürgüne gönderdiler. Bu olaydan sonra Zigmond'un üvey annesi Liege'yi terk etti ve Zigmond'u dayısı Jermie ve teyzesi Chaje'ye bıraktı. Naziler Liege'de Yahudileri yakalamaya başladığında, Jermie dayının bazı Katolik arkadaşları Yahudi kimliklerini gizleyen sahte belgeler ayarlamaları için yardımcı oldu ve yakındaki bir köyde yaşamaları için ev kiraladı. İki yıl sonra bir Pazar sabahı Gestapo eve geldi. Bu evde Yahudilerin yaşadığından şüpheleniyorlardı.

Zigmond, dayısı ve iki kuzeni Mechelen Enterne Kampı'na, oradan da 21 Mayıs 1944'te 7 yaşındaki Zigmond'un gaz odasında öldürüldüğü Auschwitz'e götürüldüler.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/zigmond-adler>

Fritz Alexander Rosenberg

Doğum yeri ve tarihi: Goettingen, Almanya, 18 Şubat 1881

Fritz, Rosenberglerin 1600'lerden beri hayatlarını sürdürdüğü Goettingen Üniversitesi'nde Yahudi bir ailenin üç erkek çocuğundan biri olarak dünyaya geldi. Babasının kumaş fabrikası vardı. Fritz fabrikada tezgahçı olarak çalıştı ve daha sonra kardeşleriyle birlikte işi devraldı. 1913'te Fritz, Else Herz ile evlendi. 1920'lerin başlarında iki erkek ve bir de kız çocukları oldu.

1933–1939: 1933'te Naziler Almanya'da iktidara geldi. Bir sene sonra ise Rosenberg ailesinin fabrikasına el koyuldu ve Nazi subayları evlerine geldi. Subaylardan biri silahını masanın üzerine koyarak Fritz'e bir hafta içinde gitmezlerse kendilerinin ve mobilyalarının fabrikadan atılacağını söyledi. Bir ay içinde aile Hamburg'a taşındı. Fritz'in dayısının desteği sayesinde, aile 1939 sonbaharında savaş patlak verene kadar Hamburg'da kaldı.

1940–1943: Kasım 1941'de Fritz ve ailesi Hamburg'daki 1.000 kadar Yahudi ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ndeki Minsk Gettosu'na sürgüne gönderildi. Kampa gelmelerinin ardından SS subayları tarafından kırmızı tuğlalı bir binaya yönlendirilen aile etrafa saçılmış cesetleri gördü. Hamburg sürgününden gelenler yerleştirilmeden önce cesetlerin binadan sürüklenerek çıkarılması, duvarlardan kanın temizlenmesi gerekiyordu. Masaların üzerinde yarısı yenilmiş yemekler hâlâ duruyordu. Oradaki mahkumlar yeni gelenlere yer açılması için binlerce Sovyet Yahudinin öldürüldüğünü söyledi.

Kasım 1943'te Minsk Gettosu tasfiye edildi. Fritz'den bir daha haber alınamadı. Oğlu Heinz Eylül'de sürgüne gönderildi ve aile üyeleri arasında savaştan sağ kalan tek kişi oldu.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/fritz-alexander-rosenberg>

Abraham Lewent

Doğum yeri ve tarihi: Varşova, Polonya, 27 Temmuz 1924

Abraham, Polonya'nın başkenti Varşova'da Yahudi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Büyükbabasının babasının başında olduğu giysi fabrikası ve perakende dükkânı vardı. Abraham'ın ailesi Varşova'da Yahudilerin yaşadığı bölgede oturuyordu. Abraham da Yahudi okuluna gitti. Varşova'daki Yahudi cemaati Avrupa'daki en büyük Yahudi topluluğuydu ve şehirdeki nüfusun yaklaşık üçte birini oluşturuyordu.

1933–1939: “8 Eylül 1939'da Varşova'nın bombalanmasının ardından ailemin çok az yiyeceği kaldı. Dükkânlar harabeye dönmüştü. Ne suyumuz vardı, ne de ısınabiliyorduk. Yiyecek avına çıkmışken Alman bombalarından kaçtım ve yakındaki turşu fabrikasından yedi kavanoz turşu çaldım. Haftalar boyunca evde yalnızca turşu ve pilav vardı. Suyun az olmasından dolayı, bombaların yol açtığı yangınlar kontrolden çıktı. Başkent teslim olduğunda rahatladık.”

1940–1944: Nisan 1943'e kadar Varşova gettosunda duvarları olmayan zorunlu çalışma alanında kaldım. Gettodaki ayaklanma sürerken alevleri görebiliyorduk. Gözlerimize inanamadık. Bir tarafta sokakların tamamıyla alevler içinde olduğunu gördüm. Öbür tarafta ise Varşova'da Yahudi olmayanların yaşadığı yerlerdeki Lehlerin Paskalya'ya hazırlandığına şahit oldum. Naziler ayaklanmadan sonra gettoyu dağıttığında, babam ve ben de sürgün için yürüyüşe zorlanan kişiler arasındaydık. Lehler valizlerimi taşıırken kaldırımda durup şöyle dedi: “Sonuçta ölümünüze doğru yürüyorsunuz. Eşyalarınızı bize bırakın.”

Abraham Majdanek'e ve daha sonra Buchenwald'da dahil olmak üzere yedi farklı Nazi kampına sürgün edildi. 30 Nisan 1945'te Dachau Kampı'na transfer edilirken kurtarıldı.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/abraham-lewent>

Yona Wygocka Dickmann

Doğum yeri ve tarihi: Pabiance, Polonya, 15 Mart 1928

Yona orta sınıf bir Yahudi ailesinin dört çocuğunun en büyüğüdü. Aile, Pabiance'nin Yahudi bölgesinde yaşadı. Yona'nın babası Polonyalılara ait dükkânlara ticarî mal satıyordu. Lehler malları için babasına ödeme yapamadıklarında, ailesi için yemek veriyordu. Pabiance'ta hayat zordu. Ancak Yona'nın ailesi birbirine çok düşküdü ve yakınlarda yaşayan birçok akrabaları vardı.

1933–1939: Eylül 1939'da savaşın başlamasının ardından, Almanlar Pabianice'ta, bizim mahallemizde getto kurdu. Akrabalarımın hepsi gettoya taşındı. Sıkıntı içindeydik. Çünkü yeterli gıda yoktu. Her hafta Gestapo gelir ve daha fazla değerli eşyamıza el koyardı. Daha sonra insanları yakalamaya başladılar. Her hafta çalıştırmak ya da toplama kamplarına götürölmek üzere insanları tutukladılar. Günün sonunda birbirimizi bir daha görüp görmeyeceğimizi hiçbir zaman bilemezdik.

1940–1944: Mayıs 1942'de Pabiance Gettosu boşaltıldı. Kız kardeşim ve babamla birlikte Lodz Gettosu'na götüröldük. 12 yaşındaydım ve çalışmak için benden daha küçük kardeşimle fabrikaya gönderildik. İki yıl boyunca giysi diktik. Almanlar Yahudileri Lodz'dan başka bir yere sürgün etmek için geldiklerinde saklanıyorduk. Ağustos 1944'te “seçime” tabi tutulduğumuz Auschwitz'e gönderildim. Kardeşim öldüröldü. Bense bir uçak fabrikasında çalışmak üzere Almanya'ya gönderildim. Amerikalılar bombalamaya başladığında, Mauthausen Kampı'na götürölmek için trenlere bindirildik.

Çok az yemek ve suyla geçen 10 günün ardından, Yona Amerikalılar tarafından Mauthausen'de serbest bırakıldı. Savaştan sonra İsrail'de dayısıyla buluştu ve daha sonra Amerika'ya yerleşti.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/yona-wygocka-dickmann>

Nanny Gottschalk Lewin

Doğum yeri ve tarihi: Schlawe, Almanya, 13 Mart 1888

Nanny, Yahudi bir ailenin dört çocuğunun en büyüğü olarak, Almanya'nın kuzeyinde, babasının hububat değirmenine sahip olduğu küçük Schlawe kasabasında dünyaya geldi. Nanny'e İbranice Nocha ismi verildi. Çocukluğunu değirmenin yakındaki bağlarla ve büyük bir bahçeyle çevrili evlerinde geçirdi. 1911'de Nanny Arthur Lewin'le evlendi. Ludwig ve Ursula isimli çocuklarını büyüttüler.

1933–1939: Dul annemle birlikte Berlin'e taşındım. Schlawe'deki giderek artan antisemitizmden korktuk ve büyük bir şehirde Yahudi olarak daha az dikkat çekeceğimizi düşündük. Protestan eşiyile kendisi de Protestanlığı seçen kız kardeşim Kathe'nin yaşadıkları evin alt katında oturuyorduk. Taşınmamızdan kısa bir süre sonra, Almanlar Yahudilerin halka açık yerlerde gezmesine sınırlama getirdi. Apartmanın dışında kendimizi güvende hissetmiyorduk artık.

1940–1944: “Annemle birlikte Bohemya'daki Theresienstadt gettosuna gönderildik. Bize pis, kalabalık ve bitlerle dolu bir evin ikinci katında bir oda verildi. Ocağı ancak talaşla yakabiliyorduk. 56 yaşında olmama karşın, odadaki en genç kişi ben olduğum için talaş çuvallarını sırtımda taşıyordum. Her geçen gün biraz daha zayıflamakla birlikte, artık işitme zorluğu çekiyor ve yürümek için bastona ihtiyaç duyuyordum. Bu sabah başka bir kampa gönderilecekler listesinde yer aldığımı öğrendim. Gitmek istemiyordum. Ama seçeneğim yoktu.”

15 Mayıs 1944'te Nanny Auschwitz'e götürüldü. Kampa gelir gelmez gaz odasında zehirlenerek öldürüldü. Öldüğünde 56 yaşındaydı.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/nanny-gottschalk-lewin>

Jan-Peter Pfeffer

Doğum yeri ve tarihi: Amsterdam, Hollanda, 3 Mayıs 1934

Jan-Peter'in babası Heinz, Hollandalı Yahudi Henriette De Leeuw'la evli bir Alman Yahudi'siydi. Nazi diktatörlüğünden ve Heinz'in amcasının toplama kampında öldürülmesinden dolayı korkan aile Henriette dokuz aylık hamileyken Hollanda'ya göç etti. Amsterdam'a yerleştiler.

1933–1939: Jan-Peter ailesinin Hollanda'ya gelmesinden kısa süre sonra doğdu. Kardeşi Tommy dünyaya geldiğinde Jan-Peter 18 aylıktı. 1939'da Jan-Peter'in babasının kardeşi ve ebeveynleri Almanya'dan mülteci olarak Hollanda'ya geldiler. Jan-Peter ve Tommy ana dilleri olarak Felemenkçe konuşurlardı ve genellikle annelerinin sayfiyedeki evlerinde zaman geçirirlerdi.

1940–1944: Mayıs 1940'ta Almanlar Amsterdam'ı işgal etti. Alman işgaline karşın, 6 yaşındaki Jan-Peter, günlük hayatında pek fazla bir değişim hissetmedi. Ancak dokuzuncu yaş gününden hemen sonra, Almanlar büyükannesini Westerbork Kampı'na gönderdi. Altı ay sonra Jan-Peter ve ailesi de bu kampa gönderildi. Fakat büyükanneleri artık orada değildi. Kışın Pfeffer ailesi Jan-Peter'in üşüdüğü, korktuğu ve aç kaldığı uzaktaki Thresienstadt Kampı'na gönderildi.

18 Mayıs 1944'te Jan-Peter ailesiyle birlikte Auschwitz'e gönderildi. 11 Temmuz 1944'te gaz odasında can verdi. Jan-Peter 10 yaşındaydı.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/jan-peter-pfeffer>

Eva Braun Levine

Doğum yeri ve tarihi: Lodz, Polonya, 6 Temmuz 1916

Eva, Yahudi bir ailenin beş çocuğundan ikincisiydi. Babası emlak işiyle uğraşıyordu ve ailesi yaşadıkları apartmanın sahibiydi. Binada asansör vardı. Bu da o zaman için lüks kabul ediliyordu. Eva liseyi bitirdi. Babası için çalışmaya ve yerel bir üniversitede tarih okumaya başladı.

1933–1939: Lodz'daki gece hayatı gençler açısından epey renkliydi ve sık sık erkek arkadaşım Herman'la dans etmeye giderdik. 1939'da evlendik. Sonra Almanlar işgale başladı. Günün birinde Gestapo kapımızı çaldı. Kayınpederimi tokatladılar ve değerli kilimlerimizi onlara vermemizi istediler. “Hizmetçi aldınız zaten” diye karşı çıktım. Bağırarak karşılık verdiklerinde, adamlardan birinin yakasını tuttum: “Bize neden inanmıyorsunuz? Gidiyoruz! Bakın, valizlerimizi görüyorsunuz işte” dedim. Gittiler.

1940–1944: Herman ve ben 1941'de gıda bulmak için gittiğimiz Piotrkow Trybunalski Gettosu'nda yakalandık. Ailem de bizim gibi sürgüne gönderildi. Üç yıl boyunca annem ve kız kardeşlerimle gettoda çalıştım. Kasım 1944'te ise kadınların hepsi Almanya'daki Ravensbrück Toplama Kampı'na gönderildi. Trenden indiğimizde Naziler değerli eşyalarımızı sakladığımızı düşündükleri için üstümüzü “aradılar”. Kampta yaptığımız iş o kadar ağırdı ki omurgamdaki doku kaybına yol açtı.

Müttefikler yaklaştıkça, kamp tahliye edilerek, esirler Bergen-Belsen Kampı'na götürüldü. Eva Bergen-Belsen'de Nisan 1945'te serbest bırakıldı. 1950'de Amerika Birleşik Devletleri'ne taşındı.

Kaynak: <https://www.ushmm.org/wlc/tr/idcard.php?ModuleId=10006375>

Lidia Lebowitz

Doğum yeri ve tarihi: Sarospatak, Macaristan, 1934 civarı

İki kız kardeşin küçüğü olan Lidia, Macaristan'ın güneydoğusundaki küçük bir kasaba olan Sarospatak'ta Yahudi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Lidia'nın ailesinin başarılı bir manifatura dükkânı vardı. O zaman sayfiyede hazır giyim ürünleri pek yaygın değildi. Kasabalılar ve çiftçiler Lebowitz mağazasından kumaş alır ve terzilerine götürerek giysi diktirirdi.

1933–1939: Yıllar önce Amerika Birleşik Devletleri'ne göç eden halası Sadie, çocukları Arthur ve Lilian ile Sarospatak'a ziyarete geldiğinde, Lidia 2 yaşındaydı. Kuzenler bir arada büyükbabalarının çiftliğinde oyun oynayarak iyi vakit geçiyordu. Amerika'dan gelirken yolculuk esnasında Lidia'nın halasının bindiği gemi Almanya'nın Hamburg limanına uğradı ve Sadie Hala Nazilerin sokaklarda yürüdüğünü gördü. Sadie Hala Sarospatak'taki ailenin başına gelebilecekler hakkında endişeleniyordu.

1940–1944: 1944'te Alman Kuvvetler Macaristan'ı işgal etti. İşgalden bir ay sonra Nazi emri altındaki Macar jandarmalar Lidia ve ailesini evlerinden çıkardı. Lebowitz ailesi kasabadaki kalabalık sinagogda yüzlerce Yahudi vatandaşıyla birlikte üç gün geçirdi. Daha sonra ailecek Satoraljaujhely kasabasına, Çingenelerin bulunduğu bölümde kurulan 15.000 Yahudinin kaldığı gettoya götürüldüler. Gettodakiler yiyecek bir şeyler bulmakta zorluk çekiyordu.

Mayıs ve Haziran 1944'te getto tasfiye edildi. Yahudilerin hepsi mühürlü yük vagonlarında Auschwitz'e sevk edildi. Lidia ve ailesinden bir daha haber alınmadı.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/lidia-lebowitz>

Papaz Marian Jacek Dabrowski

Doğum yeri ve tarihi: Niewodowo, Polonya, 15 Ocak 1905

Marian, Polonya'da Lomza yakınındaki Bialystok Vilayeti'ndeki Niewodowo'da Katolik ebeveynler tarafından büyütüldü. Ailesi Niewodo'da Polonya bağımsızlığını tekrar kazandığı 1918'e kadar Çarlık egemenliğinde yaşadı. Lisenin ardından Marian, Fransisken Tarikatı'na katıldı. Fransa ve İtalya'da sekiz yıl okuduktan sonra, Polonya'ya dönerek tarikattaki çocuklara felsefe dersleri vermeye başladı.

1933–1939: Almanya 1939'da Polonya'yı işgal ettiğinde, Grodno yakınındaki manastırdaydım. Doğudan gelen Sovyet birlikleri Grodno'ya girdikten üç hafta sonra manastırı tahliye ettik. Ben Lomza'ya döndüm. Başımızdaki yeni Sovyet yöneticiler, çalışan insanları sömürdüğünü ileri sürerek dini reddetti. Vaazlarımda bu görüşe karşı çıktım. Sovyet birliklerinin beni tutuklamak üzere olduğunu öğrenince, Alman işgali altındaki Polonya'ya kaçtım.

1940–1945: 1941'de Naziler beni Varşova'da tutukladı. Bana tutuklanmam için ortada gerçek bir sebebin bulunmadığı, ancak eğitilmiş bir Polonyalı olarak işbirliği konusunda güvenilmez olduğum söylendi. Pawiak Hapishanesi'nde tutuldum ve daha sonra Auschwitz'e sevk edildim. Auschwitz'de komutan çok çalışmamız konusunda bizi azarladı. Çevirmen komutanın abartılı söylemini Lehçeye tercüme ediyordu. Ama ben Almanca anlıyordum. Komutan ancak krematoryum bacasından çıkarak özgürlüğümüze kavuşacağımızı söyledi. Bu sözleri çevirmek yerine çevirmen “Her şeyin üstesinden geleceksiniz” dedi.

Papaz Dabrowski malarya deneylerine tabi tutulduğu Dachau Kampı'na götürüldü. 29 Nisan 1945'te Amerikan birlikleri tarafından serbest bırakıldı ve 1949'da Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etti.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/rev-marian-jacek-dabrowski>

David J. Selznik

Doğum yeri ve tarihi: Anyksciai, Litvanya, 1912 civarı

David'in çocukluğunu geçirdiği Litvanya'daki köy, Letonya sınırına yakındı. Babası seyyar satıcıydı. David 6 yaşında Yahudiler tarafından Rusça ismi Vilkomir ile bilinen Ukmerge kasabasına, haham okulunda geleneksel Yahudi metinleri çalışmak üzere gönderildi. 6 yıl sonra babasının ölümü üzerine Selznik ailesinin başına geçmesi için eve çağrıldı.

1933–1939: “1933'te işimi kaybettim. Bu nedenle Litvanya'dan ayrılarak Amerika Birleşik Devletleri'ne, oradan da Portekiz'e gittim. Ancak 1936'da Baltık ülkeleri Stalin ve Hitler'e karşı korunmasızdı. Ben de eve dönerek, artık Kovno kentinde yaşayan anneme ve kız kardeşlerime yardım etmeye karar verdim. Savaş hepimizin hayatını tehdit ediyordu. Yine de Yahudiler buldukları yeri terk edemiyordu. İş bağlantılarım aracılığıyla perakende büro malzemeleri satan bir fabrika mağazasında iş buldum.”

1940–1944: “1941 yazında Almanlar Kovno'yu işgal etti ve gettoda yaşamaya zorlandık. 1943'te koşullar iyice ağırlaştı. 1944'te gettodaki Yahudilerin öldürülmesi olayları arttı. Ukraynalı ve Litvanyalıların Nazilere yardım ettiğine şahit oldum. Çocukları binanın en üst katına çıkardıklarını ve sokakta durmakta olan askere doğru aşağı attıklarını gördüm. Aşağıdaki asker çocukları alır, ölünceye kadar kafalarını duvara vururdu.”

1944'te David sürgüne gönderilmek üzereyken gettodan kaçtı ve 3 hafta sonra bölge kurtarılanaya kadar yakınlardaki bir ormanda saklandı. 1949'da Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etti.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/david-j-selznik>

Helene Melanie Lebel

Doğum yeri ve tarihi: Viyana, Avusturya, 15 Eylül 1911

Yahudi bir baba ve Katolik bir annenin büyük kızları olarak dünyaya gelen Helen, Viyana'da Katolik bir çocuk olarak büyütüldü. Babası, I. Dünya Savaşı'nda sırasında Helen 5 yaşındayken hayatını kaybetti ve annesi Helen 15 yaşındayken yeniden evlendi. Aile içinde Helly olarak bilinen Helen yüzmeyi ve operaya gitmeyi severdi. Ortaöğretimi tamamladıktan sonra hukuk fakültesine girdi.

1933–1939: Helen 19 yaşındayken, ilk defa akıl hastalığının ilk belirtileri baş gösterdi. Durumu 1934'te kötüleşti ve 1935'e gelmeden hukuk eğitimini ve katip olarak işini bırakmak zorunda kaldı. Tilki teriyeri cinsi köpeği Lydi'yi kaybettikten sonra, büyük bir sinir krizi yaşadı. Şizofreni teşhisi koyuldu ve Viyana'daki Steinhof Psychiatric Hospital'a (Psikiyatri Hastanesi) yatırıldı. İki yıl sonra Mart 1938'de, Almanlar Avusturya'yı Almanya topraklarına kattı.

1940: Helen Steinhof'da tutuluyordu ve durumunun iyileşmiş olmasına karşın eve gitmesine izin verilmiyordu. Ebeveynleri kızlarının kısa süre sonra hastaneden çıkacağına inandırılmıştı. Ancak Ağustos ayında Helen'in annesine kızının Baviera sınırının tam karşısındaki Niedernhart'taki bir hastaneye transfer edildiği söylendi. Aslında Helen Almanya Brandenburg'taki üstündekiler çıkarılarak, fiziksel muayeneye tabi tutulduğu ve oradan duş odasına götürüldüğü hapishaneye dönüştürülmüş bir yerdeydi.

Helen o yıl Branderburg “ötenazi” merkezinde gaz odasında öldürülen 9.772 kişiden biriydi. Resmî kayıtlara odasında “akut şizofrenik eksitasyon” nedeniyle öldüğü geçti.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/helene-melanie-lebel>

Paula Garfinkel

Doğum yeri ve tarihi: Lodz, Polonya, 3 Aralık 1920

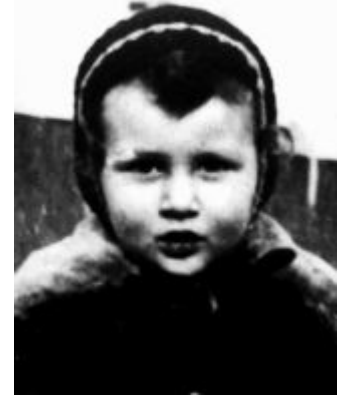
Paula, büyük bir Yahudi nüfusunun yaşadığı Lodz'da ikamet eden dindar bir Yahudi ailenin dört çocuğundan biri olarak dünyaya geldi. Paula, devlet okuluna gitti ve haftada üç kez evde Yahudilik tarihi üzerine ders alıyordu. Babasının mobilya dükkânı vardı.

1933–1939: “Kardeşlerim ve ben Siyonist grubumuz Gordonia'nın kulüp binasında çok vakit geçirirdik. Bizim grubumuzun insanî değerlere, Yahudilerin kendi işyerlerini kurmasına ve Filistin'de bir Yahudi vatani inşa edilmesi gerektiğine inanıyordu. El becerilerimi kullanarak bir şeyler yapmaktan keyif alıyordum. Örgü ve tığ işi yaptım. Dikiş diktim. Eylül 1939'da, ortaokuldayken Almanların Polonya'yı işgal etmesi ve 8 Eylül'de Lodz'u ele geçirmesi nedeniyle çalışmalarına ara vermek zorunda kaldım.”

1940–1944: “1940'ın başında altı kişilik ailemiz için yalnızca bir odanın verildiği Lodz gettosuna zorla yerleştirildik. Gıda en önemli sorundu. Çalıştığım kadın fabrikasında öğle yemeğinde en azından çorba içebiliyordum. Ancak çok hasta durumdaki ve iç kanaması olan erkek kardeşim için daha fazla yiyeceğe ihtiyacımız vardı. Fabrikadaki pencereden patates tarlasına baktım. Yakalanırsam öldürüleceğimi bile bile, bir gece tarlaya gittim ve alabildiğim kadar patatesle eve döndüm.”

1944'te Paula zorunlu çalıştırma için Almanya Bremen'e götürüldü. 1945'te Bergen-Belsen Kampı'nda serbest bırakıldı. Savaştan sonra Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etti.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/paula-garfinkel>

Henoch Kornfeld

Doğum yeri ve tarihi: Kolbuszowa, Polonya, 1938

Henoch'un dindar birer Yahudi olan ebeveynleri 1937'de evlendi. Babası Moishe Kornfeld ve annesi Liba Saleschutz Henoch'un annesinin çocukluğunu geçirdiği Kolbuszowa'ya yerleşti. Kolbuszowa'da Liba'nın babası yeni evli çifte ev satın alarak damadı için toptan tekstil işletmesi kurdu

1938–1939: Henoch 1938'in sonunda dünyaya geldi ve hala ve teyzeleriyle, amca ve dayılarıyla, kuzenleriyle bir arada büyüdü. Henoch'un ilk doğum günü yaklaşırken, Almanlar Polonya'yı işgal etti ve kısa sürede Kolbuszowa'ya ulaştı. Atlı Polonyalı askerler Alman ordusuna karşı savaşılmaya çalıştıysa da, tanklarla karşılaştırıldığında güçleri yetmedi. Kısa süren bir savaştan sonra, sokaklarda at cesetleri vardı. Henoch'un kasabası Alman egemenliğine girdi.

1940–1942: Kasabadaki herkes, çocuklar bile Kolbuszowa'da buldog suratlı acımasız Alman polis komutanı Hafenbier'i biliyordu. Hafenbier Yahudi kasabada terör estirdi ve kasabalı Yahudilerin bir çoğunu öldürdü. Henoch kasabadaki diğer çocuklarla genellikle Hafenbier'i canlandırdığı bir oyun oynardı. Arkadaşlarına dönüp: “Yahudiysen ölüsün demektir” derdi. Ardından tahtadan yapılmış tüfeğiyle arkadaşlarına “ateş etmeye” başladılar. Arkadaşları ise yere düşer ve öldürülmüş numarası yapardı.

Henoch ve ailesi 25 Haziran 1942'de Rzeszow Gettosu'na, 7 Temmuz'da ise gaz odasında öldürülecekleri Belzec İmha Kampı'na sürgün edildi. Henoch üç buçuk yaşındaydı.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/henoch-kornfeld>

KİMLİK KARTLARI

Yves Oppert

Doğum yeri ve tarihi: Paris, Fransa, 25 Mayıs 1909

Yves, annesi 7 yaşındayken vefat ettiği için, Paris Aşkenaz Başhahamı olan büyükbabasının yanında büyüdü. Yves sahibi olduğu süper market zinciri sayesinde başarılı bir işadami oldu. Hırslı bir tırmanıcıydı ve tenis oynamaktan, araba ve motor yarışlarından keyif alırdı. Yetişkin bir erkek olarak, Yves askerliğini Fransa'nın Alp tümeninde yaptı.

1933–1939: 1934'te Yves, Paulette Weill ile evlendi ve çiftin iki çocuğu oldu. Nadine 1935'te, Francelyn ise 1939'da dünyaya geldi. Yves, Fransız ordusu tarafından çağrıldı ve 1938'de Çekoslovakya'daki kriz savaşa dönüşme tehdidine yol açtığıında, beş ay teğmen olarak görev yaptı. Fransa, Eylül 1939'da Almanya'ya karşı savaş ilan ettiğinde, Yves'in yeri değiştirildi.

1940–1944: Almanya Fransa'yı işgal ettiğinde Yves tutuklandı. Kaçtı. Ancak savaşmak için Fransa'da kaldı. Saint-Etienne'deki dükkânın stoğunu kullanarak, işgal edilmemiş Vichy Fransası'nda Özgür Fransız Direnişi'ne gıda, battaniye, çadır ve giysi sağlayan levazım birlikleri kurdu. Yahudi çocukların manastırlarda ve çiftliklerde kalmasına ve Kanadalı, Amerikalı paraşütçü askerlerin saklanmasına yardım etti. Yves Savoy'daki direnişin liderliğini yaptı. Müttefikler 1944'te Fransa'ya girdiğinde, Almanlar tarafından yakalandı.

Yves 24 Haziran 1944'te, Etercy'de işkenceye tabi tutuldu ve öldürüldü. Öldüğünde 35 yaşındaydı. Ölümünden sonra kendisine Fransa tarafından Savaş Haçı askerî adalyası ve Onur Nişanı verildi.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/yves-oppert>

Chaim Engel

Doğum yeri ve tarihi: Brudzew, Polonya, Ocak 1916

Chaim'in ailesi babasının tekstil dükkânı işlettiği küçük bir kasabadandı. Brudzew'de Yahudi karşıtı katliamlar patlak verdiğinde, Engel ailesi sanayi kenti Lodz'a taşındı. Chaim o zaman 5 yaşındaydı. Lodz'da aynı zamanda laik eğitim veren bir Yahudi okuluna gitti. Ortaokulu bitirmesinin ardından, Chaim amcasının tekstil fabrikasında çalışmaya başladı.

1933–39: “Lodz'daki komşularımızın çoğu Yahudi olduğu için, arkadaşlarım da genellikle Yahudiydi. Yetişkin bir erkek olarak, zorunlu askerlik görevime başladım. 1 Eylül 1939'da görevimin bitmesine iki hafta kala Almanlar Polonya'yı işgal etti. Birkaç hafta sonra savaş esiri olarak alıkonuldum. Alman komutanlardan biri benim de Yahudi olduğumu öğrendi. Ancak beni öldürmedi. Zorunlu çalışma için Almanya'ya götürüldüm.”

1940–44: “Mart 1940'ta Yahudi savaş esirlerinin tümü Polonya'ya döndü. 1942 yazında, Sobibor Ölüm Kampı'na sürgün edildim. Ekim 1943'te ise küçük bir esir grubu ayaklanma çıkardı. Nezaretçimizi bıçaklayarak öldürdüm. Her darbede “Bu babam için, bu annem için, bu da öldürdüğün tüm Yahudiler için” diye bağırdım. Bıçak elimden kaydı, ben de yaralandım ve kan içinde kaldım. Kaos ortamı oluştu. Esirlerin çoğu ana kapıdan kaçtı. Bazıları mayına bastı. Bazıları ise pes etmişti ve koşmadı bile. Kız arkadaşımı yakaladım ve ormana doğru kaçtık.”

Chaim kız arkadaşı Selma ile ormanda saklandı. Savaştan sonra Chaim ve Selma evlenerek Avrupa ve İsrail'de hayatlarına devam etti. Engels ailesi 1957'de Amerika Birleşik Devletleri'ne yerleşti.

Kaynak: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/id-card/chaim-engel>